

PROJEKT „RAZVIJANJE SUSTAVA
UPRAVLJANJA I KONTROLE
INVAZIVNIH STRANIH VRSTA“
KK.06.5.2.02.0001

Invazivne strane vrste (engl. *Invasive Alien Species*, IAS) jedna su od glavnih prijetnji bioraznolikosti i s njom povezanim uslugama ekosustava na globalnoj razini, a mogu imati negativan učinak na zdravlje ljudi i gospodarstvo.

GLAVNA SVRHA I CILJ PROJEKTA

Smanjenje negativnih učinaka koje IAS imaju na bioraznolikost, te ispunjenje strateških ciljeva i zakonodavnih obveza na nacionalnoj i razini EU kroz razvijanje cjelovitog i učinkovitog sustava za upravljanje i kontrolu IAS u RH.

Razvoju sustava upravljanja i kontrole IAS u RH doprinijet će se:

- izradom akata planiranja za upravljanje IAS (akcijski planovi i planovi upravljanja) radi kontrole i ublažavanja njihovog štetnog utjecaja na zavičajne vrste i staništa
- jačanjem kapaciteta djelatnika tijela nadležnih za službene kontrole te provedbu EU i nacionalnog zakonodavstva o IAS
- podizanjem svijesti javnosti o IAS kroz provedbu komunikacijske kampanje u medijima i izradu edukativnih materijala o IAS.

PREDVIĐENI REZULTATI

2 AKCIJSKA PLANA:

- a) Akcijski plan o putevima nenamjernog nosa IAS spontanim širenjem
- b) Akcijski plan o putevima nenamjernog nosa IAS vezanim uz transport

5 PLANOVA UPRAVLJANJA:

- a) signalni rak (*Pacifastacus leniusculus*)
- b) mungos (*Herpestes javanicus auropunctatus*)
- c) kornjača *Trachemys scripta*
- d) žljezdasti nedarak (*Impatiens glandulifera*)
- e) cigansko perje (*Asclepias syriaca*)

2 ALATA ZA JAČANJE KAPACITETA DJELATNIKA U SUSTAVU SLUŽBENIH KONTROLA IAS:

- a) program edukacija i
- b) priručnik o prepoznavanju i postupanju s IAS

OSNOVNI PODACI O PROJEKTU

Izvor financiranja:
Operativni program Konkurentnost
i kohezija (2014.–2020.)

Ukupna vrijednost projekta:
11.008.381,72 HRK

Početak provedbe projekta:
listopad 2017.

Provoditelj:
Ministarstvo gospodarstva i održivog
razvoja, Uprava za zaštitu prirode

Foto: Sonja Desnica

Radnička cesta 80,
10 000 Zagreb

T: +385 (0) 1 4866 102
F: +385 (0) 1 4866 100

www.mingor.gov.hr
www.strukturnifondovi.hr

ias-projekt@mingor.hr

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Kohezijskog fonda.
Sadržaj publikacije isključiva je odgovornost Ministarstva gospodarstva
i održivog razvoja.

INVAZIVNA STRANA VRSTA SIGNALNI RAK

Pacifastacus leniusculus

Foto: Matej Falter

Znate li zašto su zavičajne vrste rakova ugrožene?

Nakon masovnog izumiranja europskih rakova od bolesti račje kuge, invazivna strana vrsta signalni rak (*Pacifastacus leniusculus*) počela se sredinom 20. stoljeća u Europi intenzivno uzgajati u akvakulturi.

Radi bijega iz akvakulture i namjernog puštanja u prirodu signalni rak je prisutan u prirodi većine država Europe kao i u prirodi naše zemlje.

Posljedica toga su **nestanak naših zavičajnih rakova i promjene u funkcioniranju čitavog ekosustava te nemogućnost njegovog uklanjanja iz prirode.**

ČIJI JE SIGNALNI RAK VELIKI NEPRIJATELJ?

SIGNALNI RAK **NEGATIVNO UTJEČE NA CIJELU VODENU ZAJEDNICU**, A POSEBNO NA NAŠE ZAVIČAJNE VRSTE RAKOVA.

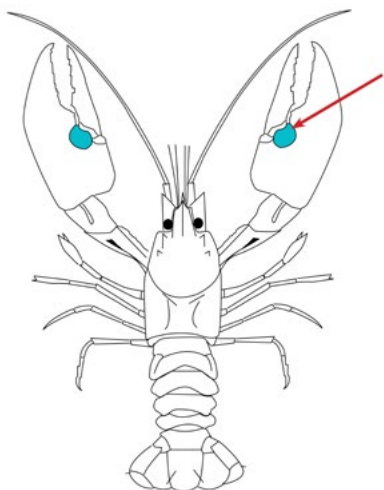
Neki od problema koje uzrokuje su:

- prenosi uzročnika račje kuge na zavičajne vrste rakova, a na koju su sami otporni
- agresivniji su od zavičajnih rakova zbog čega se uspješnije natječu za hranu i sklonište
- imaju veći broj potomaka u odnosu na zavičajne rakove
- hrane se biljkama, ličinkama vodenih kukaca, ribljom ikrom, ribljom mlađi i vodozemcima te mogu uzrokovati smanjenje njihove brojnosti
- intenzivnim kopanjem dubokih rupa u obali mogu uzrokovati urušavanje obale i zamućenost vode.

KAKO PREPOZNATI SIGNALNOG RAKA?

Signalni rak se samostalno proširio u rijeke Muru i Dravu iz uzvodnih država te namjernim unosom u rijeku Koranu.

Najlakše se može prepoznati po uočljivom bijelom ili sedefasto plavom obojenju na spoju pomičnog i nepomičnog dijela klješta.

ŠTO SE PODUZIMA U VEZI INVAZIVNOG SIGNALNOG RAKA?

Republika Hrvatska je kao država članica EU obavezna provoditi odredbe **Uredbe (EU) br. 1143/2014 o sprječavanju i upravljanju unošenja i širenja invazivnih stranih vrsta.**

To znači da RH za sve invazivne strane vrste s **Unijina popisa** (invazivne vrste koje izazivaju zabrinutost u EU) mora poduzimati:

- mjere koje uključuju zabranu držanja, uvoza, prodaje, razmnožavanja i uzgoja
- mjere kontrole puteva nenamjernog unosa
- mjere ranog otkrivanja i brzog iskorjenjivanja te
- mjere kontrole vrsta koje su već široko rasprostranjene na teritoriju određene države.

Foto: Sonja Desnica

Foto: Matej Falter

Signalni rak nalazi se na Unijinom popisu te je široko rasprostranjen u RH i ugrožava naše zavičajne vrste. Planom upravljanja definirat će se mjere za upravljanje i kontrolu populacija ove vrste.

KAKO MOGU POMOĆI U BORBI PROTIV ŠIRENJA SIGNALNOG RAKA ILI RAČJE KUGE?

Račja kuga može se slučajno prenijeti zaraženom opremom, vodom ili plovilima. **Dezinfekcijom opreme** ili primjenom jednostavnog pravila „**Provjeri – očisti – osuši**“ pomažeš u sprječavanju širenja ove bolesti.

1. **Provjeri** je li na opremi ili u čamcu zaostalo vode, blata ili biljnog materijala. Ukloni sve što nađeš i ostavi na mjestu njihovog korištenja.
2. Temeljito **očisti** svu opremu, posebno onu gdje može zaostati voda. Koristi vruću vodu ako je moguće.
3. Sve dobro **osuši** prije upotrebe na drugoj lokaciji.

Ako za vrijeme ribičkih aktivnosti ili za vrijeme provođenja znanstvenih istraživanja na našim rijekama, slučajno uloviš signalnog raka ili primijetiš da je ostao na opremi ili čamcu – nemoj ga vraćati natrag u rijeku ili prenositi u druga vodna tijela.

NAMJERNO PUŠTANJE U PRIRODU INVAZIVNIH STRANIH VRSTA **STROGO JE ZABRANJENO!**

ŠTO AKO VIDIM SIGNALNOG RAKA U PRIRODI?

Ako rado boraviš u prirodi i sumnjaš da si uočio signalnog raka ili neku drugu (invazivnu) stranu vrstu, možeš to prijaviti putem mobilne aplikacije Ministarstva.

Podaci o rasprostranjenosti invazivnih stranih vrsta važni su za upravljanje njihovim populacijama, odnosno smanjenje njihova negativnog utjecaja.

Dojavom nalaza stranih vrsta doprinijet ćeš njihovom ranom otkrivanju i očuvanju hrvatske prirode!

Mobilnu aplikaciju i više informacija o stranim i invazivnim stranim vrstama potraži na web stranici www.invazivnevrste.hr

Skeniraj QR kod i preuzmi aplikaciju

